

Valentín Bou Franch*

L'article 22 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea sobre la diversitat cultural, religiosa i lingüística

DIAPPOSITIVA 1

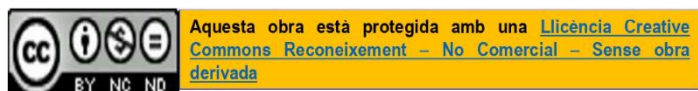
Hola, benvinguts. Soc Valentín Bou, i en aquest vídeo us parlaré de l'article 22 de la Carta, relatiu a la diversitat cultural, religiosa i lingüística.

DIAPPOSITIVA 2

L'article 22 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, titulat "Diversitat cultural, religiosa i lingüística", afirma el següent: la Unió respecta la diversitat cultural, religiosa i lingüística.

Conforme a les Explicacions de l'article 22 de la Carta, aquest article s'ha basat tant en l'apartat 3 de l'article 3, com en l'article 6 del Tractat de la Unió Europea, així com en l'article 15 i en els apartats 1 i 4 de l'article 167 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea.

Aquest article té un àmbit d'aplicació molt limitat ja que, d'una banda, el estatut de les minories con-

* Catedràtic de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya).

tinua sent una competència exclusiva dels Estats membres; i, d'altra banda, els pronunciaments del Tribunal de Justícia de la Unió Europea sobre diversitat majoritàriament tracten del règim lingüístic dins de la Unió.

DIAPPOSITIVA 3

Respecte de la diversitat cultural, el Tribunal de Justícia es va pronunciar sobre la norma espanyola que obliga els operadors de televisió a destinar el 60% del 5% dels ingressos d'exploració (previst en una Directiva europea) al finançament anticipat de pel·lícules cinematogràfiques i de televisió a la producció d'obres la llengua original de les quals fora qualsevol de les oficials en el Regne d'Espanya.

Segons el Govern espanyol, la disposició controvertida en el procediment principal es va basar en raons culturals de defensa del multilingüisme espanyol.

Referent a això, el Tribunal de Justícia va procedir a recordar que ell ja havia reconegut que constitueix una raó imperiosa d'interés general l'objectiu perseguit per un Estat membre de defensar i promoure una o diverses de les seues llengües oficials. Va afegir que fins i tot el legislador europeu també havia reconegut la legitimitat de tal objectiu. Per això, va concloure afirmant que una disposició adoptada per un Estat membre, com la

controvertida en el procediment principal, en la mesura en què estableix una obligació d'invertir en pel·lícules cinematogràfiques i per a televisió la llengua original de la qual siga qualsevol de les oficials d'aquest Estat membre, resulta adequada per a garantir la consecució de tal objectiu.

DIAPPOSITIVA 4

Respecte de la diversitat religiosa, el Tribunal de Justícia va abordar una qüestió prejudicial deguda a una discriminació per raó de religió durant un procediment de selecció de personal realitzat per l'Església Evangèlica d'Alemanya. El Tribunal va afirmar el següent.

En primer lloc, respecte al tenor de l'article 4, apartat 2, paràgraf primer, de la Directiva 2000/78, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en l'ocupació, es desprén d'aquesta norma que una església o una altra organització l'ètica de la qual es base en la religió o les conviccions pot establir un requisit relacionat amb la religió o les conviccions si, per la naturalesa de l'activitat de què es tracte o pel context en què es desenvolupe, la religió o les conviccions constitueixen un requisit professional essencial, legítim i justificat respecte de l'ètica de l'organització.

En segon lloc, va afegir que per a garantir l'observança d'aquest principi general, l'article 9 de

la Directiva esmentada imposa als Estats membres l'establiment de procediments, en particular, judicials, per a exigir el compliment de les obligacions establides mitjançant aquesta Directiva. D'altra banda, aquesta mateixa Directiva exigeix als Estats membres que adopten les mesures necessàries, conformement al seu ordenament jurídic, a fi de que corresponga a la part demandada demostrar que no hi ha hagut vulneració del principi d'igualtat de tracte, quan una persona que es considere perjudicada per la no aplicació, en el que a ella es refereix, d'aquest principi al·legue, davant un tribunal o un altre òrgan competent, fets que permeten presumir l'existència de discriminació directa o indirecta.

En tercer lloc, el Tribunal va indicar que la legalitat d'una diferència de tracte basada en la religió o les conviccions se supedita a l'existència comprovable objectivament d'un vincle directe entre el requisit professional impost per l'empresari i l'activitat de què es tracte. Tal vincle pot derivar-se o bé de la naturalesa d'aquesta activitat, per exemple, quan implica participar en la determinació de l'ètica de l'Església o l'organització en qüestió o col·laborar en la seua tasca de predicació; o bé de les circumstàncies en què ha de desenvolupar-se aquesta activitat, com la necessitat de garantir una representació fidedigna de l'Església o de l'organització a efectes externs.

DIAPPOSITIVA 5

A més, el Tribunal va considerar que l'examen judicial nacional pot comprovar si el requisit professional exigint per l'església o l'organització en qüestió és, a més, essencial, legítim i justificat respecte d'aqueixa ètica religiosa. El Tribunal va especificar el significat d'aquests tres requisits.

Va assenyalar que ha de precisar-se, en primer lloc, puix que es refereix al caràcter «essencial» del requisit, que la utilització d'aquest adjectiu significa que, des del punt de vista del legislador de la Unió, la pertinença a la religió o l'adhesió a les conviccions en què es basa l'ètica de l'Església o de l'organització de què es tracte ha de resultar necessària a causa de la importància de l'activitat professional en qüestió per a l'afirmació d'aqueixa ètica o l'exercici del seu dret a l'autonomia per part d'aqueixa església o d'aqueixa organització.

En segon lloc, respecte al caràcter «legítim» del requisit, el Tribunal va afirmar que l'ús d'aqueix terme demostra que el legislador de la Unió va voler garantir que el requisit de pertinença a la religió o l'adhesió a les conviccions en què es basa l'ètica de l'església o de l'organització de què es tracte no servisca per a promoure un objectiu alié a aquesta ètica o a l'exercici del seu dret a l'autonomia per part d'aqueixa església o d'aqueixa organització.

Finalment, quant al caràcter «justificat» del requisit, el Tribunal va considerar que aqueix terme implica no sols que el control de l'observança dels criteris inclosos en la Directiva 2000/78 puga ser efectuat per un òrgan jurisdiccional nacional, sinó també que l'església o l'organització que hagen exigit aquest requisit està obligada a demostrar, a la llum de les circumstàncies de fet del cas concret, que el risc al·legat de vulneració de la seua ètica o del seu dret a l'autonomia és probable i greu, de tal manera que l'establiment d'aqueix requisit resulte veritablement necessari.

DIAPPOSITIVA 6

Finalment, respecte de la diversitat lingüística, cal assenyalar que el Tribunal de Justícia ha abordat dos problemes diferents.

El primer problema relacionat amb el respecte a la diversitat lingüística es dona quan afecta a l'accés a la funció pública europea. El Tribunal de Justícia va abordar un assumpte en el qual Itàlia va denunciar a la Comissió Europea per convocar concurs de diverses places de funcionari europeu únicament en els idiomes anglés, francés i alemany. El Tribunal va afirmar el següent.

Primer, el Tribunal va indicar que basta assenyalar que, conformement a l'article 1, apartat 2, de l'annex III de l'Estatut dels Funcionaris, en relació amb l'article 5 del Reglament número 1, que

disposa que el Diari Oficial de la Unió Europea es publicarà en totes les llengües oficials, els anuncis de concurs controvertits degueren haver sigut publicats íntegrament en totes les llengües oficials.

Segon, el Tribunal va considerar que on candidat potencial la llengua materna del qual no fora una de les llengües de la publicació dels anuncis de concurs controvertits es trobava en una situació de desavantatge en relació amb un candidat la llengua materna del qual fora una de les tres llengües en les quals es van publicar íntegrament els anuncis de concurs controvertits, tant pel que fa a la correcta comprensió d'aquests anuncis, com pel que fa al termini per a preparar i enviar una candidatura a aquests concursos.

Tercer, el Tribunal va assenyalar que aquest desavantatge és conseqüència de la diferència de tracte per raó de la llengua, prohibida per l'article 21 de la Carta i per l'article 1 *quinquies*, apartat 1, de l'Estatut dels Funcionaris, creada per aquestes publicacions. Aquest article estableix en el seu apartat 6 que, sense perjudici dels principis de no discriminació i de proporcionalitat, tota limitació haurà d'estar objectivament justificada i respondre a objectius legítims d'interés general en el marc de la política de personal.

Finalment, el Tribunal va concloure que de això es deriva que la pràctica de publicació limitada no respecta el principi de proporcionalitat, i, per tant,

constitueix una discriminació per raó de la llengua, prohibida per l'Estatut dels Funcionaris.

DIAPPOSITIVA 7

El segon problema relacionat amb el respecte a la diversitat lingüística afecta a la imposició dels idiomes anglés, francés i alemany com a segones llengües obligatòries per a les comunicacions amb l'Oficina Europea de Selecció de Personal i per a realitzar les proves dels concursos. El Tribunal va assenyalar el següent.

Primer, el Tribunal va prendre nota que el article 28 de l'Estatut dels Funcionaris estableix que: «Només podran ser nomenats funcionaris les persones que complisquen les condicions següents: (...) f) que justifiquen posseir el coneixement en profunditat d'una de les llengües de la Unió i un coneixement satisfactori d'una altra d'elles, en la mesura necessària per a l'acompliment de les funcions que puguen ser cridats a exercir».

En segon lloc, el Tribunal va considerar que, si bé no pot excloure's que l'interés del servei pugui justificar la limitació de l'elecció de la llengua 2 de l'oposició a un nombre restringit de llengües oficials el coneixement de les quals està més estès en la Unió, fins i tot en oposicions de caràcter general, tal limitació ha de basar-se imperativament en elements objectivament verificables, tant pels

candidats a l'oposició com pels tribunals de la Unió, que permeten justificar els coneixements lingüístics exigits, els quals han de ser proporcionats a les necessitats reals del servei.

Finalment, el Tribunal va concloure afirmant que, atés que les convocatòries d'oposició no inclouen tals elements que permeten comprovar les raons que justifiquen la limitació de l'elecció de la llengua de comunicació entre els candidats i l'Oficina Europea de Selecció de Personal a una de les tres llengües triades en concepte de llengua 2 de l'oposició, aquestes convocatòries van ser adoptades en infracció de l'article 1 *quinquies*, apartats 1 i 6, de l'Estatut dels Funcionaris.

DIAPPOSITIVA 8

Això és tot el que els havia de dir. Moltes gràcies per la vostra atenció.